

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου, καθώς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 768/2005, (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΕ) 2016/1139 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον έλεγχο της αλιείας»

[COM(2018) 368 final — 2018/0193 (COD)]

(2019/C 110/22)

Εισηγητής: ο κ. **Emilio FATOVIC**

Αίτηση γνωμοδότησης	Κοινοβούλιο, 10.9.2018 Συμβούλιο, 5.7.2018
Νομική βάση	Άρθρο 43 παράγραφος 2 και άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	19.6.2018 και 18.9.2018
Αρμόδιο τμήμα	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	27.11.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	12.12.2018
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	539
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	219/1/2

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) συμφωνεί σε γενικές γραμμές με τη νομοθετική πρόταση της Επιτροπής όσον αφορά τους ελέγχους στον τομέα της αλιείας. Ωστόσο, ορισμένα προβλήματα που έχουν ήδη επισημανθεί από τους ενδιαφερόμενους φορείς του κλάδου δεν έχουν τύχει κατάλληλης ανταπόκρισης ούτε σαφών λύσεων.

1.2. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει την αρχή σύμφωνα με την οποία η έννοια της βιωσιμότητας πρέπει να αναλυθεί από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη. Εν προκειμένω, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν βασίζεται σε σαφή εκτίμηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων η οποία, αντιθέτως, θα ήταν σκόπιμη, υπό το πρίσμα της βαθιάς κρίσης του κλάδου σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, με ισχυρό αντίκτυπο στην απασχόληση και στην οικονομία των παράκτιων κοινοτήτων.

1.3. Η πρόταση της Επιτροπής δεν λαμβάνει υπόψη δύο σοβαρά και σημαντικά φαινόμενα όπως είναι το Brexit και η κλιματική αλλαγή. Και τα δύο αυτά γεγονότα αναμένεται να αλλάξουν, ποικιλοτρόπως, τα είδη και τους τόπους αλιείας και για τον λόγο αυτό απαιτούνται κατάλληλες αναλύσεις και παρεμβάσεις προκειμένου να μην προκληθούν ανισορροπίες στον κλάδο της αλιείας.

1.4. Το σύστημα ελέγχου και κυρώσεων που βασίζεται στο επονομαζόμενο «σύστημα αδειοδότησης με μόρια» πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο ομοιόμορφο και ομοιογενή σε όλη την ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται τόσο ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, όσο και η ποιότητα και η ιχνηλασιμότητα των αλιευτικών προϊόντων για το συμφέρον και την υγεία όλων των Ευρωπαίων πολιτών. Ταυτόχρονα, οι κυρώσεις πρέπει να βασίζονται σε κριτήρια διαχείρισης του κινδύνου και πρέπει να είναι πραγματικά αναλογικές και αποτρεπτικές.

1.5. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ψηφιοποίηση συνιστά ασφαλώς ένα σημαντικό μέσο για να διασφαλίζονται αποτελεσματικοί και αποδοτικοί έλεγχοι. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, σε σχέση με τον προηγούμενο κανονισμό, οι υποχρεώσεις για τους αλιείς δεν μειώνονται σημαντικά (ιδίως για την αλιεία μικρής κλίμακας), ούτε έχουν απλοποιηθεί επαρκώς, όπως είχε προαναγγείλει η Επιτροπή. Συνιστάται η διενέργεια συμπληρωματικής έρευνας σχετικά με την πραγματική δυνατότητα εφαρμογής ορισμένων προτύπων, με ιδιαίτερη προσοχή στα σκάφη < 10 μέτρων.

1.6. Η ΕΟΚΕ αντιτίθεται στην οριζόντια υποχρέωση εγκατάστασης τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος σε σκάφη, διότι αντιβαίνει στους θεμελιώδεις κανόνες του εργατικού δικαίου, της ιδιωτικής ζωής και του επιχειρηματικού απορρήτου. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτείνει στα κράτη μέλη να διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνου για ορισμένα τμήματα του στόλου που διαπράττουν σε υψηλό βαθμό

σοβαρές και εκτεταμένες παραβάσεις. Αναλόγως δε με το ιστορικό μη συμμόρφωσής τους, θα πρέπει οι εποπτικές αρχές να απαιτούν από τα σκάφη αυτά να έχουν εγκατεστημένη τηλεόραση κλειστού κυκλώματος. Για την επαλήθευση της συμμόρφωσης με την υποχρέωση εκφόρτωσης, η ΕΟΚΕ προτείνει την επέκταση του μέτρου των παρατηρητών επί του σκάφους και συνιστά τη δημιουργία ενός εθελοντικού μηχανισμού εισαγωγής τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος, με την παροχή σχετικών κινήτρων στους πλοιοκτήτες. Παράλληλα, συνιστάται η επιβολή προσωρινής υποχρεωτικής χρήσης της τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος σε περιπτώσεις σκαφών που υποπίπτουν σε πολλαπλές σοβαρές παραβάσεις.

1.7. Το νέο ΕΤΘΑ 2021-2027 θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην προσαρμογή των ευρωπαϊκών σκαφών στις νέες κανονιστικές διατάξεις. Είναι αναγκαία η εύκολη πρόσβαση στα κονδύλια σε εθνικό επίπεδο για όλους όσους υποβάλλουν αίτηση. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ αντιτίθεται στη θέσπιση κανόνων αναδρομικής ισχύος οι οποίοι, σε περίπτωση σοβαρής παράβασης, να υποχρεώνουν τον πλοιοκτήτη να επιστρέψει ενδεχόμενη χρηματοδότηση που είχε λάβει προηγουμένως και ορθά δηλώσει.

1.8. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι οι σημαντικότερες περιπτώσεις απάτης και μη συμμόρφωσης με τα βασικά πρότυπα εργασίας και περιβάλλοντος εμφανίζονται στις τρίτες χώρες. Ωστόσο, τα αλιεύματα που προέρχονται από αυτές τις παράνομες πρακτικές φθάνουν σχετικά εύκολα στο τραπέζι των Ευρωπαίων πολιτών. Είναι σημαντικό τα νέα συστήματα ανιχνευσιμότητας να αντιμετωπίζουν και αυτά τα προβλήματα παρακολουθώντας ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι περιπτώσεις εκμετάλλευσης της εργασίας εξακολουθούν να καταγράφονται σε ορισμένα ευρωπαϊκά σκάφη. Συνεπώς, συνιστάται οι εποπτικές αρχές να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στο φαινόμενο αυτό και να επιβάλλονται αυστηρές κυρώσεις για την οριστική εξάλειψή του.

1.9. Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι τα επιτυχημένα μοντέλα που παρέχονται από τα πολυετή σχέδια για την αλιεία ενός είδους δύσκολα προσαρμόζονται στην αλιεία πολλών ειδών, με σημαντικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και στην οικονομία. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ συνιστά ένα καλύτερα μελετημένο σύστημα συλλογής δεδομένων για τα αποθέματα, προκειμένου να χαραχθούν ειδικές στρατηγικές για την καλύτερη προστασία της βιοποικιλότητας, χωρίς να βλάπτεται υπερβολικά ο τομέας της αλιείας.

1.10. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το σύστημα παροχής κινήτρων στους αλιείς που προβλέπεται για την εναπόθεση στην ξηρά των δικτύων πρέπει να επεκταθεί και σε όλα τα κατάλοιπα που συλλέγονται στη θάλασσα κατά τη διάρκεια των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Η πρωτοβουλία αυτή θα είναι καθοριστικής σημασίας για τον καθαρισμό των θαλασσών, καθώς σήμερα οι αλιείς είναι αυτοί που αναλαμβάνουν το κόστος για τον καθαρισμό της θάλασσας από μια ρύπανση που δεν έχουν προκαλέσει οι ίδιοι. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, με την κατάλληλη κατάρτιση, οι αλιείς θα μπορούσαν να προσφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία συμβάλλοντας, αφενός, στον καθαρισμό της θάλασσας και, αφετέρου, στη δημιουργία ενός ενάρετου μηχανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης για την ασκούμενη δραστηριότητα.

2. Εισαγωγή

2.1. Η επιτυχία της κοινής αλιευτικής πολιτικής (ΚΑΠ) εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού συστήματος ελέγχου και επιβολής. Τα μέτρα αυτά προβλέπονται σε τέσσερις διαφορετικές νομικές πράξεις: 1) στον κανονισμό για τον έλεγχο της αλιείας, 2) στον κανονισμό για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας (ΕΥΕΑ), 3) στον κανονισμό περί δημιουργίας συστήματος για την καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας (κανονισμός ΠΛΑ), 4) στον κανονισμό για τη βιώσιμη διαχείριση των εξωτερικών αλιευτικών στόλων (SMEF).

2.2. Εξαιρουμένου του κανονισμού SMEF, ο οποίος αναθεωρήθηκε πρόσφατα, το υφιστάμενο σύστημα ελέγχου της αλιείας σχεδιάστηκε πριν από τη μεταρρύθμιση της ΚΑΠ και, ως εκ τούτου, δεν συνάδει πλήρως με αυτήν. Επιπλέον, τα μέτρα αυτά χρονολογούνται από 10 και πλέον ετών και σε αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη οι τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες όσον αφορά τα αλιευτικά δεδομένα και τον έλεγχο του στόλου, ούτε είναι κατάλληλα για τις νέες πρακτικές και τεχνικές αλιείας, τις νέες τεχνολογίες ελέγχου και τα συστήματα ανταλλαγής δεδομένων. Τέλος, στα μέτρα αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη ορισμένες σημαντικές πρωτοβουλίες που έχει θεσπίσει η ΕΕ, όπως οι στρατηγικές για τα πλαστικά, για την ενιαία ψηφιακή αγορά και τη διακυβέρνηση των ωκεανών.

2.3. Επομένως, μολονότι το ισχύον καθεστώς ελέγχου της αλιείας βελτίωσε την προηγούμενη κατάσταση, συγκεκριμένες αδυναμίες του συστήματος ελέγχου της αλιείας έχουν επιβεβαιωθεί από την αξιολόγηση REFIT της Επιτροπής, από μια ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου και από ένα ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Τα ενδιαφερόμενα μέρη επιβεβαιώνουν τα όρια του ισχύοντος συστήματος. Από τις διαπιστώσεις αυτές προέκυψε η ανάγκη συνολικής αναθεώρησης του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου.

3. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

3.1. Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει την τροποποίηση πέντε κανονισμών και έχει τους ακόλουθους στόχους: 1) γεφύρωση του χάσματος της ΚΑΠ με άλλες πολιτικές της ΕΕ, 2) απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου και μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου, 3) βελτίωση της διαθεσιμότητας, της αξιοπιστίας και της πληρότητας των αλιευτικών δεδομένων και πληροφοριών, και ιδίως των δεδομένων για τα αλιεύματα, και εξασφάλιση δυνατότητας ανταλλαγής και κοινής χρήσης πληροφοριών και 4) εξάλειψη των φραγμών στην ανάπτυξη πνεύματος συμμόρφωσης με τους κανόνες και την ισότιμη μεταχείριση των επιχειρήσεων μεταξύ και εντός των κρατών μελών.

3.2. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1224/2009 του Συμβουλίου ⁽¹⁾, περί θεσπίσεως κοινοτικού συστήματος ελέγχου της τήρησης των κανόνων της κοινής αλιευτικής πολιτικής

3.2.1. Επιθεώρηση και παρακολούθηση. Αποσαφήνιση της διαδικασίας επιθεώρησης, των καθηκόντων των επιθεωρητών και των καθηκόντων των πλοιάρχων και των επιχειρήσεων. Οι εκθέσεις επιθεώρησης θα ψηφιοποιηθούν, προκειμένου να διευκολύνουν τη χρήση και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των αρμόδιων αρχών και των κρατών μελών.

3.2.2. Κυρώσεις. Θεσπίζεται κατάλογος κοινών κριτηρίων για τον καθορισμό των κατηγοριών σοβαρών παραβάσεων. Θεσπίζονται υποχρεωτικές διοικητικές κυρώσεις και ελάχιστα επίπεδα προστίμων για σοβαρές παραβάσεις, ώστε το σύστημα επιβολής κυρώσεων να καταστεί πιο αποθαρρυντικό και αποτελεσματικό σε όλα τα κράτη μέλη και να εξασφαλίζονται ισότιμοι όροι. Ενισχύεται και διασαφηνίζεται επίσης το «σύστημα με μόρια» για τα σκάφη που διαθέτουν αλιευτική άδεια.

3.2.3. Δεδομένα. Θεσπίζονται υποχρεωτικά ψηφιοποιημένα συστήματα εντοπισμού και δήλωσης των αλιευμάτων για όλα τα αλιευτικά σκάφη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που έχουν ολικό μήκος μικρότερο των 12 μέτρων. Για την αλιεία μικρής κλίμακας προβλέπεται απλοποιημένο σύστημα μέσω κινητού τηλεφώνου. Αυστηρότερος έλεγχος προβλέπεται και για την ερασιτεχνική αλιεία. Μέσω της χρήσης ψηφιακών μέσων, επιδιώκεται η διασφάλιση της πλήρους ιχνηλασιμότητας της αλυσίδας εφοδιασμού (συμπεριλαμβανομένων των προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες) και η συστηματική παρακολούθηση της δραστηριότητας των σκαφών, με τη χρήση τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος για τον έλεγχο της υποχρέωσης εκφόρτωσης.

3.2.4. Ευθυγράμμιση με άλλες πολιτικές της ΕΕ. Η διαδικασία αναφοράς απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων απλουστεύεται με την ακριβέστερη συμπλήρωση του (ηλεκτρονικού) ημερολογίου. Η υποχρέωση να διαθέτουν τα σκάφη τον αναγκαίο εξοπλισμό για την ανάσυρση απολεσθέντων εργαλείων επεκτείνεται και στα αλιευτικά με μήκος μικρότερο των 12 μέτρων. Θεσπίζονται διατάξεις για τη σήμανση και τον έλεγχο των αλιευτικών εργαλείων όσον αφορά την ερασιτεχνική αλιεία.

3.3. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 768/2005 του Συμβουλίου ⁽²⁾ για την ίδρυση Κοινοτικής Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας

3.3.1. Η πρόταση επεκτείνει το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των εξουσιών επιθεώρησης της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας, το οποίο δεν περιορίζεται πλέον στα διεθνή ύδατα. Εισάγονται τροποποιήσεις που απλοποιούν τη διαχείριση και την ανταλλαγή των δεδομένων, αλλά και κανόνες που απλοποιούν τις διαδικασίες χρηματοδότησης της Υπηρεσίας.

3.3.2. Τον Ιούλιο του 2018 η Επιτροπή συμπλήρωσε τα μέτρα αυτά με την πρόταση κανονισμού COM(2018) 499 με σκοπό την κωδικοποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 768/2005 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας, αντικαθιστώντας και συμπληρώνοντας τους διαφόρους κανονισμούς που ενσωματώνει. Η πρόταση αυτή έχει γίνει ήδη δεκτή από την ΕΟΚΕ με ειδική γνωμοδότηση ⁽³⁾.

3.4. Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1005/2008 του Συμβουλίου ⁽⁴⁾ περί δημιουργίας κοινοτικού συστήματος πρόληψης, αποτροπής και εξάλειψης της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας

3.4.1. Οι τροποποιήσεις του συστήματος πιστοποίησης αλιευμάτων της ΕΕ προβλέπουν τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων για τη διαχείριση των πιστοποιητικών αλιευμάτων (CATCH), καθιστώντας δυνατή τη διενέργεια ελέγχων με βάση τον κίνδυνο, μειώνοντας τις δυνατότητες για δόλιες πράξεις εισαγωγής και περιορίζοντας τον διοικητικό φόρτο των κρατών μελών. Οι λειτουργικές δραστηριότητες του CATCH θα αναπτυχθούν σε διαφορετικά στάδια. Ανατίθενται στην Επιτροπή εκτελεστικές και κατ' εξουσιοδότηση αρμοδιότητες όσον αφορά τη λειτουργία και την περαιτέρω ανάπτυξη του CATCH. Οι επιθεωρήσεις και οι κυρώσεις ευθυγραμμίζονται με το νέο κανονιστικό πλαίσιο.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Η νομοθετική πρωτοβουλία της Επιτροπής, σύμφωνα με τις θέσεις που έχουν εκφράσει τα κράτη μέλη, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές και τα ενδιαφερόμενα μέρη, γίνεται σε γενικές γραμμές αποδεκτή. Πράγματι, θα έχει ως στόχο την αποσαφήνιση του κανονιστικού πλαισίου για τους ελέγχους, με την απλοποίηση, τον εκσυγχρονισμό και την ευθυγράμμιση του με τις πολιτικές και κανονιστικές εξελίξεις, διασφαλίζοντας την ασφάλεια δικαίου και την αποτελεσματική εφαρμογή του με ενιαίο τρόπο σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁽¹⁾ ΕΕ L 343 της 22.12.2009, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ L 128 της 21.5.2005, σ. 1.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/756) με θέμα «Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (κωδικοποίηση)» (ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 310).

⁽⁴⁾ ΕΕ L 286 της 29.10.2008, σ. 1.

4.2. Από την ενδελεχή ανάλυση της πρότασης, συνάγεται ότι, παρά την ευρεία διαδικασία διαβούλευσης που διεξήγαγε η Επιτροπή, ορισμένα προβλήματα που επεσήμαναν οι ενδιαφερόμενοι φορείς του κλάδου της αλιείας (όπως, η υποχρέωση εκφόρτωσης, η υπερβολική γραφειοκρατία και η αναλογικότητα του συστήματος επιβολής κυρώσεων), δεν έτυχαν κατάλληλης ανταπόκρισης ούτε σαφών λύσεων στη νέα νομοθετική πρόταση⁽⁵⁾.

4.3. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει την αρχή σύμφωνα με την οποία η έννοια της βιωσιμότητας πρέπει να αναλυθεί από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη. Υπό το πρίσμα αυτό, η βιώσιμη αλιεία παραμένει ο κύριος στόχος, αλλά θα πρέπει να δημιουργηθούν οι συνθήκες για την επίτευξη του στόχου αυτού από τον τομέα της αλιείας. Για τον λόγο αυτό, τα περιβαλλοντικά μέτρα δεν μπορούν να αποκόπτονται από την ανάγκη βελτίωσης άλλων σημαντικών πτυχών, όπως οι συνθήκες και η ασφάλεια στην εργασία, η ανανέωση των γενεών, η κερδοφορία των επιχειρήσεων, η επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού και η ζωτικότητα των παράκτιων κοινοτήτων.

4.4. Σημειώνεται ότι οι προτάσεις κανονισμού δεν λαμβάνουν υπόψη δύο σοβαρά και σημαντικά φαινόμενα όπως είναι το Brexit και η κλιματική αλλαγή. Πράγματι, το πρώτο θα πρέπει να οδηγήσει σε συνολική αναθεώρηση του μηχανισμού σχετικής σταθερότητας καθώς και σε μείωση των αλιευτικών δυνατοτήτων στα ευρωπαϊκά ύδατα σήμερα. Από την άλλη πλευρά, η κλιματική αλλαγή προκαλεί σημαντικές αλλαγές στις συμπεριφορές και στα ενδιαιτήματα των ιχθύων στα οποία παρατηρούνται ολόένα και συχνότερα μεταναστεύσεις ιχθύων.

4.5. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν βασίζεται σε μια σαφή εκτίμηση των επιπτώσεων οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα. Η διαπίστωση αυτή επιβαρύνεται από το γεγονός ότι ο τομέας της αλιείας διέρχεται περίοδο κρίσης σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ επί 20 και πλέον έτη και τα μέτρα που έχει θεσπίσει μέχρι σήμερα η Επιτροπή για τη βιωσιμότητα και την υδατοκαλλιέργεια δεν επέτρεψαν την αναστροφή της τάσης⁽⁶⁾. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ ζητά την άμεση παρέμβαση της ΓΔ Απασχόλησης για να ξεκινήσει μια ευρεία διαβούλευση στο πλαίσιο του κλαδικού κοινωνικού διαλόγου⁽⁷⁾, προκειμένου να προσδιοριστούν τα καταλληλότερα μέτρα για την εκτίμηση και την ενδεχόμενη αντιστάθμιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων των προτάσεων⁽⁸⁾.

4.6. Η πρόσφατη έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου επισημαίνει την πρωταρχική ανάγκη να εφαρμοστεί το σύστημα ελέγχου και κυρώσεων που βασίζεται στο επονομαζόμενο «σύστημα αδειοδότησης με μόρια» κατά τρόπο ομοιόμορφο και ομοιογενή σε όλη την ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίζεται τόσο ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, όσο και η ποιότητα και η ιχνηλασιμότητα των αλιευτικών προϊόντων για το συμφέρον και την υγεία όλων των Ευρωπαίων πολιτών.

4.7. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η ψηφιοποίηση συνιστά ασφαλώς ένα σημαντικό μέσο για να διασφαλίζονται αποτελεσματικοί και αποδοτικοί έλεγχοι. Είναι επίσης θετικό ότι προβλέπονται απλοποιημένα ψηφιακά συστήματα ελέγχου για σκάφη με ολικό μήκος μικρότερο των 12 μέτρων (π.χ., εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας για εντοπισμό γεωγραφικής θέσης, αν και στην ανοιχτή θάλασσα υπάρχουν ευρείες ζώνες χωρίς κάλυψη, που καθιστούν αδύνατη την παρακολούθηση του σκάφους). Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, σε σχέση με τον προηγούμενο κανονισμό, οι υποχρεώσεις για τους αλιείς δεν μειώνονται σημαντικά (ιδίως για την αλιεία μικρής κλίμακας), ούτε έχουν απλοποιηθεί επαρκώς, όπως είχε προαναγγείλει η Επιτροπή.

4.8. Τα συστήματα ψηφιακού ελέγχου θα πρέπει να επιτρέπουν πραγματική εξοικονόμηση χρημάτων και χρόνου. Η επέκταση του συνόλου των υποχρεώσεων για την αλιεία μικρής κλίμακας θα ήταν δυνατή στο μέτρο που τα κράτη μέλη θα διαθέτουν μεταβατική περίοδο δύο ετών, η οποία θα επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι τοπικές ιδιαιτερότητες, ενώ θα μπορούσε να αποδειχθεί δυσβάστακτη, κυρίως για σκάφη με ολικό μήκος μικρότερο από 10 μέτρα, συχνά δε χωρίς πιλοτήριο και με μονομελές πλήρωμα. Για τον λόγο αυτό, συνιστάται η διενέργεια συμπληρωματικής έρευνας με σκοπό την εκτίμηση της πραγματικής σκοπιμότητας, ώστε να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της ανάγκης ελέγχου και της αποτελεσματικής ικανότητας των αλιείων να εφαρμόζουν όλες αυτές τις πρακτικές.

4.9. Από την άποψη αυτή, η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι τα μέτρα που θεσπίστηκαν για την αποσαφήνιση του συστήματος κυρώσεων θα ωφελήσουν σίγουρα τον τομέα. Ωστόσο, είναι απαραίτητο τα μέτρα αυτά να εφαρμόζονται ομοιογενώς στα διάφορα κράτη μέλη και να βασίζονται ουσιαστικά σε κριτήρια διαχείρισης κινδύνου και να είναι αναλογικά και αποτρεπτικά. Ειδικότερα, από την ανάλυση της πρότασης διαπιστώνονται ορισμένα αντιφατικά σημεία, όπως η σύνδεση του ποσού του προστίμου των κυρώσεων με την αξία αγοράς του αλιεύματος (από το διπλάσιο έως το τριπλάσιο της αξίας του προϊόντος), το οποίο, αναλόγως με τη γεωγραφική περιοχή, την περίοδο του έτους και την αφθονία ή μη του εν λόγω είδους, θα μπορούσε να έχει μεγάλες διαφορές και να αποτελεί κίνητρο για παράβαση του νόμου.

⁽⁵⁾ Τόσο το Γνωμοδοτικό Συμβούλιο για τη Μεσόγειο (MEDAC) όσο και η Eurgorche έχουν επανειλημμένα καταθέσει αιτήματα και ειδικές προτάσεις για την επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων του κλάδου, που δεν αποτυπώνονται στην προτεινόμενη δέσμη νομοθετικών μέτρων της Επιτροπής.

⁽⁶⁾ Στην Ιταλία, με 8 000 χιλιόμετρα ακτές, ο αριθμός των αλιευτικών σκαφών μειώθηκε κατά περίπου 33 % τα τελευταία 30 χρόνια. Η ηλικία των αλιευτικών σκαφών είναι κατά μέσο όρο 34 έτη και πρέπει επειγόντως να εκσυγχρονιστούν ή να αντικατασταθούν με νέα σκάφη· στα δε 30 αυτά χρόνια, έχουν χαθεί 18 000 θέσεις εργασίας (στον τομέα της αλιείας στην Ιταλία απασχολούνται 27 000 άτομα). Στοιχεία για το 2016 από το ιταλικό υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Δασών.

⁽⁷⁾ Στο πλαίσιο της επιτροπής τομεακού κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ — θαλάσσια αλιεία (EUSDC).

⁽⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/749) με θέμα «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)» (βλέπε σελίδα 104 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

4.10. Το ΕΤΘΑ είναι ένα σημαντικό και απαραίτητο μέσο για την επίτευξη της μετάβασης προς το νέο καθεστώς ελέγχου που προβλέπει η Επιτροπή. Η ΕΟΚΕ αντιτίθεται στην αρχή που προβλέπεται ήδη στο υφιστάμενο σύστημα ελέγχων και στο ΕΤΘΑ, σύμφωνα με την οποία μια σοβαρή παράβαση έχει ως συνέπεια την άμεση επιστροφή ενδεχόμενων ευρωπαϊκών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν τα τελευταία πέντε έτη. Το άκαμπτο αναδρομικό αυτό μέτρο είναι μία από τις κύριες αιτίες της καθυστέρησης στην επίτευξη των στόχων του ΕΤΘΑ, καθώς έχει ωθήσει πολλούς αλιείς να μην ζητούν ευρωπαϊκές ενισχύσεις, φοβούμενοι ότι θα κληθούν να τις επιστρέψουν για παραβάσεις που θεωρούνται μεν σοβαρές αλλά ενίοτε έχουν πολύ χαμηλά πρόστιμα. Θα πρέπει συνεπώς να διασφαλιστεί μεγαλύτερη αναλογικότητα για τις κυρώσεις, έτσι ώστε να μην μετατρέπονται από αποτρεπτικές σε αποθαρρυντικές.

4.11. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την πλήρη αντίθεσή της στην υποχρεωτική εγκατάσταση τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος στα αλιευτικά σκάφη για να ελέγχεται η τήρηση της υποχρέωσης εκφόρτωσης. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ένα μέτρο αυτού του τύπου αντιβαίνει στις θεμελιώδεις αρχές του εργατικού δικαίου, της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και του επιχειρηματικού απορρήτου, κυρίως επειδή επιβάλλεται οριζόντια και χωρίς να δικαιολογείται από πιθανούς λόγους κινδύνου που προκύπτουν από επαναλαμβανόμενες προηγούμενες παραβάσεις της νομοθεσίας. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτείνει στα κράτη μέλη να διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνου για ορισμένα τμήματα του στόλου που διαπράττουν σε υψηλό βαθμό σοβαρές και εκτεταμένες παραβάσεις. Αναλόγως δε με το ιστορικό μη συμμόρφωσής τους, θα πρέπει οι εποπτικές αρχές να απαιτούν από τα σκάφη αυτά να έχουν εγκατεστημένη τηλεόραση κλειστού κυκλώματος. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι οι στόχοι της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και η ανάκαμψη του τομέα δεν μπορούν να επιτευχθούν με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των αλιευτικών δραστηριοτήτων με μεθόδους «Μεγάλου Αδελφού», αλλά με σαφείς, βέβαιους και διαφανείς κανόνες και κυρώσεις που θα εφαρμόζονται αποτελεσματικά και ομοιόμορφα σε όλη την ΕΕ.

4.12. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ προτείνει την αξιοποίηση και την ενίσχυση της χρήσης των παρατηρητών επί των σκαφών. Επίσης, συνιστά τη δημιουργία ενός εθελοντικού μηχανισμού εισαγωγής τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος με την παροχή κινήτρων —επί παραδείγματι, με τη δυνατότητα αύξησης της ποσόστωσης αλιευμάτων ειδών που βρίσκονται στο επίπεδο της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης, με τη χρήση, εφόσον υπάρχει, του αποθεματικού των ποσοτώσεων των κρατών μελών ή με μηχανισμούς προτεραιότητας και διευκόλυνσης του ελέγχου και της εκφόρτωσης. Παράλληλα, συνιστάται η προσωρινή υποχρεωτική χρήση της τηλεόρασης κλειστού κυκλώματος στις περιπτώσεις των σκαφών που υποπίπτουν σε πολλαπλές σοβαρές παραβάσεις.

4.13. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το νέο ΕΤΘΑ 2021-2027 θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο για να επιτευχθεί η προσαρμογή των ευρωπαϊκών σκαφών στις νέες κανονιστικές διατάξεις. Ειδικότερα, είναι αναγκαία η εύκολη πρόσβαση στα κονδύλια σε εθνικό επίπεδο για όλους όσους υποβάλλουν αίτηση.

4.14. Όπως έχει επισημάνει ήδη σε άλλες γνωμοδοτήσεις ⁽⁹⁾, η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να καθορισθεί η αλιευτική ικανότητα μέσω καταλληλότερων παραμέτρων όσον αφορά τη χωρητικότητα και την ισχύ του κινητήρα, δεδομένου ότι οι παράγοντες αυτοί είναι ουσιώδεις για την ασφάλεια του πληρώματος επί του σκάφους, καθώς και για την επίτευξη χαμηλότερων εκπομπών CO₂.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Η υπεραλίευση αποτελεί αναμφίβολα μία από τις θεμελιώδεις αιτίες της μείωσης των ιχθύων στη θάλασσα. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το φαινόμενο αυτό θα πρέπει να εξεταστεί μαζί με άλλα επίσης επιβλαβή για τα θαλάσσια είδη, όπως η ρύπανση, η κλιματική αλλαγή, οι θαλάσσιες μεταφορές, οι υποβρύχιες γεωτρήσεις (ηχορύπανση). Μια πιο ανοιχτή προσέγγιση είναι ζωτικής σημασίας για τη χάραξη αποτελεσματικών στρατηγικών όσον αφορά την προστασία των θαλάσσιων ενδιατημάτων.

5.2. Για να είναι πραγματικά αποτρεπτικό, ένα αποτελεσματικό σύστημα επιβολής κυρώσεων πρέπει να έχει εύκολη και σαφή εφαρμογή. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το σύστημα αδειοδότησης με μόρια μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να έχει αρνητικές συνέπειες για το πλήρωμα, μολονότι οι κυρώσεις επιβάλλονται στην πράξη για τις επιλογές και τη συμπεριφορά του κυβερνήτη του σκάφους, ακόμη και με αυστηρά μέτρα, όπως αναστολή της αλιευτικής άδειας. Για την περίοδο της αναστολής της αλιευτικής άδειας ⁽¹⁰⁾, είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν μηχανισμοί προστασίας για τους εργαζόμενους των αλιευτικών σκαφών οι οποίοι, έχοντας συνάψει συμβάσεις με «ποσοστά επί του αλιεύματος», κινδυνεύουν να μείνουν χωρίς εισόδημα αν δεν καταφέρουν να βρουν άλλο σκάφος για να εργαστούν ή αν δεν αλλάξουν απασχόληση. Δεδομένου ότι πρόκειται για τομέα που αντιμετωπίζει δυσκολίες, η συνεχής αποστράγγιση των ανθρώπινων πόρων, των δεξιοτήτων και των γνώσεων κινδυνεύει να προκαλέσει ακόμη πιο σοβαρή ζημία στις προοπτικές της ανάκαμψης.

5.3. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση να επεκταθεί το σύστημα ελέγχων και στην ερασιτεχνική αλιεία, στην οποία διαπιστώθηκε προσφάτως μεγάλος αριθμός περιπτώσεων καταστρατήγησης της ισχύουσας νομοθεσίας για την «παραδοσιακή» αλιεία. Συγκεκριμένα, συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις ερασιτεχνικές αλιευτικές δραστηριότητες που αποτελούν πηγή εισοδήματος, και να διαχωριστούν από την ερασιτεχνική αλιεία που πραγματοποιείται για λόγους αναψυχής και για προσωπική κατανάλωση. Το μέτρο αυτό είναι θεμελιώδους σημασίας για την προστασία των αλιείων που δραστηριοποιούνται σεβόμενοι τον νόμο και για την αντιμετώπιση μορφών αθέμιτου ανταγωνισμού ή, στις πιο σοβαρές περιπτώσεις, ακόμη και παράνομης αλιείας.

⁽⁹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/749) με θέμα «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)» (βλέπε υποσημείωση 8).

⁽¹⁰⁾ Η αναστολή της αλιευτικής άδειας, βάσει ενός κριτηρίου υποτροπής της παράβασης, μπορεί να διαρκέσει από τουλάχιστον 4 μήνες έως ένα έτος κατ' ανώτατο όριο, μέχρι την οριστική ανάκληση της άδειας.

5.4. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα των αλιευμένων προϊόντων, ωστόσο, η κατάργηση της απαλλαγής από την καταχώριση στο ημερολόγιο των ποσοτήτων κάτω των 50 κιλών κατ' εκτίμηση, ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρές δυσκολίες, κυρίως στους μικρούς αλιείς. Πράγματι, για να διεκπεραιώνουν όλες τις γραφειοκρατικές διαδικασίες, που συχνά μπορεί να είναι εξαιρετικά χρονοβόρες στις θάλασσες πολλαπλών ειδών όπως η Μεσόγειος, οι μικροί αλιείς κινδυνεύουν να χάνουν υπερβολικό χρόνο πριν την εκφόρτωση και να μην καταφέρνουν να πωλήσουν τα αλιεύματα στην καλύτερη τιμή. Ως εκ τούτου, συνιστά να διατηρηθεί το ισχύον όριο, με επισταμένη μέριμνα ότι αυτό δεν θα προκαλεί οποιαδήποτε ανεπιθύμητη παρενέργεια.

5.5. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τον νέο μηχανισμό ιχνηλασιμότητας που προτείνεται από την Επιτροπή, ιδίως όσον αφορά τα εισαγόμενα προϊόντα. Πράγματι, μολονότι στις τρίτες χώρες είναι μεγαλύτερος ο αριθμός των περιπτώσεων απάτης και μη συμμόρφωσης με τα βασικά πρότυπα εργασίας (συμβάσεις ΔΟΕ) και το περιβάλλον, τα ψάρια που αλιεύονται με αυτές τις παράνομες πρακτικές φτάνουν ακόμη με σχετική ευκολία στο τραπέζι των Ευρωπαίων πολιτών. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι πρακτικές εκμετάλλευσης της εργασίας εξακολουθούν να καταγράφονται σήμερα σε ορισμένα ευρωπαϊκά σκάφη⁽¹¹⁾ και απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή από τους υπεύθυνους για τον έλεγχο και αυστηρές κυρώσεις για την τελική εξάλειψη αυτού του φαινομένου.

5.6. Επίσης, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι το πυκνό δίκτυο ελέγχων ιχνηλασιμότητας που θεσπίζεται δεν μπορεί να διακόπτεται στην «πρώτη πώληση», καθώς είναι αναγκαίο να ελέγχεται ολόκληρη η αλυσίδα εφοδιασμού, «από τη θάλασσα στο τραπέζι». Και σε αυτή την περίπτωση συνιστάται η ενεργός συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων, από τους χονδρεμπόρους στη μεταποίηση και μέχρι τη λιανική πώληση.

5.7. Η Δήλωση της Μάλτας του 2017 «MedFish4Ever» αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για τη δράση της ΕΕ. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ειδικά τεχνικά μέτρα και μέτρα διατήρησης των αποθεμάτων ισχύων θα πρέπει να προσαρμοστούν στις ποικίλες τεχνικές αλιείας και στα βιολογικά χαρακτηριστικά της θάλασσας. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ έχει επισημάνει ότι τα επιτυχημένα μοντέλα που παρέχονται στα σχέδια για την αλιεία ενός είδους δύσκολα προσαρμόζονται στην αλιεία πολλών ειδών, με σημαντικό αντίκτυπο στο περιβάλλον και στην οικονομία⁽¹²⁾. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ συνιστά ένα καλύτερο μελετημένο σύστημα συλλογής δεδομένων για τα αποθέματα, προκειμένου να χαραχθούν ειδικές στρατηγικές που θα μπορούν να προστατεύουν καλύτερα τη βιοποικιλότητα, χωρίς να πλήττουν υπερβολικά τον τομέα της αλιείας⁽¹³⁾.

5.8. Όπως έχει επισημάνει ήδη σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της⁽¹⁴⁾, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ο συνδυασμός ενός αυστηρού συστήματος ποσοτώσεων με τη νέα υποχρέωση εκφόρτωσης αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα του τομέα. Το υψηλό κόστος που απαιτείται για τη μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη αλιεία (π.χ. με τη χρήση επιλεκτικών δίχτυων) πρέπει να καλυφθεί στο ακέραιο από το ΕΤΘΑ. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί ένα απλοποιημένο, βασισμένο στην ανάλυση κινδύνων και ρεαλιστικό σύστημα ελέγχου, που θα προβλέπει σημαντική δράση σε εθνικό επίπεδο με τη στήριξη των ενδιαφερόμενων μερών, προκειμένου να υποστηριχτεί η μετάβαση μεγάλου αριθμού σκαφών στη νέα κατάσταση.

5.9. Η Επιτροπή προτείνει να ζυγίζονται όλα τα αλιευτικά προϊόντα από εγκεκριμένους φορείς αμέσως μετά την εκφόρτωση πριν από την αποθήκευση, τη μεταφορά ή την πώληση του προϊόντος. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυνατότητα των δειγματοληπτικών ελέγχων. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που τα αλιευτικά προϊόντα μεταφέρονται πριν από τη διάθεσή τους στην αγορά ή η πρώτη πώληση πραγματοποιείται σε τρίτη χώρα, συνιστάται η διατήρηση του σημερινού ορίου διαβίβασης των απαιτούμενων δικαιολογητικών στις αρμόδιες αρχές εντός 48 ωρών από την εκφόρτωση, προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις και επακόλουθη απώλεια ποιότητας.

⁽¹¹⁾ βλέπε άρθρο της *The Guardian* «We thought slavery had gone away»: African men exploited on Irish boats».

⁽¹²⁾ Γενική Επιτροπή Αλιείας για τη Μεσόγειο (ΓΕΑΜ), *The State of Mediterranean and Black Sea Fisheries* (Η κατάσταση της αλιείας στη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα), 2016, σ. 26. Όπως τονίζεται από τη ΓΕΑΜ-FAO, στις θάλασσες ενός είδους είναι ευκολότερο να πραγματοποιηθεί στοχοθετημένη αλιεία επειδή σε αυτές συνυπάρχουν λίγα είδη ιχθύων και έτσι είναι εύκολο να καθοριστούν όρια αλιευμάτων. Αντίθετα, στις θάλασσες πολλαπλών ειδών στην ίδια ζώνη ζουν πολλά είδη ιχθύων.

⁽¹³⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα «Θέσπιση πολυετούς σχεδίου για τα μικρά πελαγικά αποθέματα στην Αδριατική Θάλασσα και για τις αλιευτικές δραστηριότητες εκμετάλλευσης των εν λόγω αποθεμάτων» (ΕΕ C 288 της 31.8.2017, σ. 68). Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (ΝΑΤ/749) με θέμα «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)» (βλέπε υποσημείωση 8).

⁽¹⁴⁾ Γνωμοδότηση ΕΟΚΕ με θέμα την «Υποχρέωση εκφόρτωσης» (ΕΕ C 311 της 14.7.2015, σ. 68). Σημείο 1.2 «Εντούτοις, εκτιμά ότι η πρόταση της Επιτροπής είναι υπερβολικά περίπλοκη και θα δημιουργήσει υπερβολικό και δυσανάλογο πρόσθετο φόρτο εργασίας στους αλιείς κατά την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης. Πιστεύει, συνεπώς, ότι θα πρέπει να προτιμηθεί μια πιο ρεαλιστική, σαφής, απλή και ευέλικτη νομοθεσία, που να προσφέρει πραγματικά στους αλιείς τον απαιτούμενο χρόνο ώστε να προσαρμοστούν, κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου, χωρίς να υφίστανται βαριές κυρώσεις».

5.10. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με τα πλαστικά μιας χρήσης ⁽¹⁵⁾ και, ειδικότερα, τα προβλεπόμενα μέτρα παροχής κινήτρων για την εναπόθεση στην ξηρά του αλιευτικού εξοπλισμού που καταστρέφεται ή υφίσταται ζημία, προκειμένου να διευκολύνεται η ανακύκλωσή του ⁽¹⁶⁾. Το μέτρο αυτό, σε συνδυασμό με το νέο μέτρο για τους λιμένες ⁽¹⁷⁾, ανοίγει νέους ορίζοντες και ευκαιρίες για τη βιώσιμη αλιεία και την κυκλική οικονομία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το σύστημα παροχής κινήτρων στους αλιείς για την εναπόθεση στην ξηρά των δίχτων πρέπει να επεκταθεί και σε όλα τα κατάλοιπα που συλλέγονται στη θάλασσα στο πλαίσιο των αλιευτικών δραστηριοτήτων. Είναι επίσης σημαντικό να επαληθευθεί ότι η εισαγωγή του μηχανισμού αυξημένης ευθύνης του παραγωγού δεν οδηγεί σε αύξηση του κόστους για τις επιχειρήσεις του τομέα της αλιείας κατά την αγορά δίχτων. Το ΕΤΘΑ θα μπορούσε να αποτελέσει το καταλληλότερο χρηματοδοτικό μέσο για τη στήριξη της διαδικασίας αυτής.

5.11. Η πρωτοβουλία αυτή θα ήταν καθοριστικής σημασίας για τον καθαρισμό των θαλασσών, καθώς σήμερα οι αλιείς αναλαμβάνουν το κόστος για την εκφόρτωση στην ξηρά των αποβλήτων που συλλέγουν κατά τη διάρκεια της αλιείας. Αυτά αποτελούν μάλιστα το 90 % των συλλεγόμενων στα δίχτυα και οι αλιείς υποχρεούνται να διαφοροποιούν τα απόβλητα, και, όταν δεν είναι δυνατή η αναγνώρισή τους, να τα καταχωρίζουν ως «ειδικά απόβλητα» που απαιτούν ειδικές μορφές επεξεργασίας. Στην πράξη, σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, οι αλιείς πρέπει να πληρώνουν για να καθαρίζουν τη θάλασσα από μια ρύπανση που δεν έχουν προκαλέσει οι ίδιοι. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, με κατάλληλη κατάρτιση, οι αλιείς θα μπορούσαν να προσφέρουν σημαντική προστιθέμενη αξία συμβάλλοντας, αφενός, στον καθαρισμό της θάλασσας και, αφετέρου, στη δημιουργία ενός ενάρετου μηχανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης για την ασκούμενη δραστηριότητα ⁽¹⁸⁾.

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/742) με θέμα «Τα πλαστικά μιας χρήσης» (EE C 62 της 15.2.2019, σ. 207).

⁽¹⁶⁾ COM(2018) 340 final.

⁽¹⁷⁾ COM(2018) 33 final.

⁽¹⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ευρωπαϊκή στρατηγική για τις πλαστικές ύλες σε μια κυκλική οικονομία» (συμπεριλαμβανομένης της δράσης για τα θαλάσσια απορρίμματα) (EE C 283 της 10.8.2018, σ. 61).

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/742) με θέμα «Τα πλαστικά μιας χρήσης» (βλέπε υποσημείωση 15).

Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (NAT/749) με θέμα «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)» (βλέπε υποσημείωση 8).